

SPRAWOZDANIE

Kapituła Krzyża „Za Zasługi dla ZHP” i „Medalu Wdzięczności ZHP” za okres kadencji 2017-2022

Członkowie Kapituły i liczba posiedzeń

W kadencji 2017-2022 Kapituła Krzyża „Za Zasługi dla ZHP” i „Medalu Wdzięczności ZHP” pracowała w następującym składzie:

hm. Andrzej Borodzick – przewodniczący Kapituły (do 13 sierpnia 2021 r.),

hm. Teresa Hernik – członkini Kapituły (do 20 września 2021 r.), następnie jej przewodnicząca (od 20 września 2021 r.),

hm. Marcin Binasiak – sekretarz Kapituły,

hm. Adam Czetwertyński – członek Kapituły,

hm. Halina Jankowska – członkini Kapituły (od 20 września 2021 r.)

hm. Gerard Żorawik – członek Kapituły (do 7 sierpnia 2019 r.)

W sprawozdawczym okresie Kapituła obradowała na 27. posiedzeniach, w tym 8 razy w formie zdalnej (ze względu na stan epidemiczny).

Podstawa prawna

Kapituła została powołana i realizowała swoje zadania na mocy Decyzji Przewodniczącego ZHP nr 1/2018 z dnia 11 stycznia 2018 r., zgodnie z zapisami uchwały nr 64/XXXVIII Rady Naczelnej ZHP z dnia 7 października 2017 r. w sprawie wyróżnień i nagród w ZHP.

Analizując wnioski napływające z komend chorągwi i komend hufców, postulujące konieczność rozgraniczenia Krzyża „Za Zasługi dla ZHP” – wyłącznie dla członków ZHP i „Medalu Wdzięczności ZHP” – dla członków ZHP, którzy nie mogą zostać uhonorowani Krzyżami „Za Zasługi dla ZHP” i osób niebędących członkami ZHP, Kapituła zwróciła się do Przewodniczącego ZHP z wnioskiem o dokonanie zmiany w zasadach nadawania „Medalu Wdzięczności ZHP”. Kapituła opracowała i przedłożyła projekt decyzji w tej sprawie. Przewodniczący ZHP zaaprobował wniosek i decyzją nr 40/2019 z dnia 21 listopada 2019 r. w sprawie uszczegółowienia zasad nadawania Harcerskiego Odznaczenia Honorowego „Medal Wdzięczności ZHP” wprowadził w życie postulowane zapisy.

Z chwilą jej przyjęcia, podstawą funkcjonowania Kapituły stała się uchwała nr 89/XL Rady Naczelnej ZHP z dnia 16 października 2021 r. w sprawie wyróżnień honorowych w ZHP.

Działalność Kapituły

W okresie kadencji (do 13 kwietnia 2022 r.) Kapituła zaopiniowała następującą liczbę wniosków o nadanie Krzyży „Za Zasługi dla ZHP” w poszczególnych stopniach odznaczenia:

Stopień	Rok				
	2018	2019	2020	2021	2022
Złoty	50	31	18	15	2
Srebrny	52	47	23	19	7
Brązowy	203	248	28	85	15

W okresie kadencji (do 13 kwietnia 2022 r.) Kapituła zaopiniowała następującą liczbę wniosków o nadanie „Medali Wdzięczności ZHP”:

Rok				
2018	2019	2020	2021	2022
-	20	8	3	1

Pierwszym zadaniem postawionym przed Kapitułą przez Przewodniczącego ZHP było zaktualizowanie wniosku o nadanie Krzyża „Za Zasługi dla ZHP”, a – w związku z faktycznym wprowadzeniem do obiegu „Medalu Wdzięczności ZHP” – opracowanie:

- wniosku o nadanie „Medalu Wdzięczności ZHP” – dla członków ZHP,
- wniosku o nadanie „Medalu Wdzięczności ZHP” – dla osób niebędących członkami ZHP.

Na początku kadencji Kapituła opracowała także dwa dokumenty wprowadzone w życie decyzjami Przewodniczącego ZHP:

- Wytyczne do sporządzania wniosków o nadanie Harcerskiego Odznaczenia Honorowego – Krzyża „Za Zasługi dla ZHP” i Harcerskiego Odznaczenia Honorowego „Medal Wdzięczności ZHP” – dokument stanowiący wsparcie dla wnioskodawców w przedmiotowym zakresie (Decyzja nr 11/2018 z dnia 18 września 2018 r.),
- Zasady działania Kapituły Krzyża „Za Zasługi dla ZHP” i „Medalu Wdzięczności ZHP” – dokument regulujący system pracy Kapituły (Decyzja nr 12/2018 z dnia 18 września 2018 r.).

Dzięki przychylności Głównej Kwatery ZHP Kapituła została zaproszona do przeprowadzenia zajęć podczas dwóch zbiórek kadr chorągwi:

- 16 kwietnia 2020 r. w Warszawie, w siedzibie GK ZHP – w zajęciach uczestniczyli szefowie biur chorągwi,
- 6 października 2020 r. w Smerzynie, w Harcerskim Ośrodku Wypoczynkowym Chorągwi Kujawsko-Pomorskiej ZHP im. Mikołaja Kopernika – w zajęciach uczestniczyli komendanci chorągwi i członkowie komend ds. pracy z kadrą w chorągwiach,

podczas których omówiono nowo wprowadzone dokumenty dotyczące pracy kapituły i funkcjonowania nagród i wyróżnień w kadencji 2017-2022, przedstawiono prezentacje multimedialne pt. „Motywowanie (i satysfakcjonowanie) kadry instruktorskiej a system wyróżnień w ZHP”, a także zachęcano chorągwie do powoływania kapituł odznak i odznaczeń oraz postulowano wdrożenie w ZHP jednolitego systemu wyróżniania, uwzględniającego precedencję (starszeństwo) odznaczeń organizacyjnych w Związku.

W trakcie upływającej kadencji Kapituła ponadto:

- sporządziła (w marcu 2019 r.) zestawienie ofert na produkcję Krzyży „Za Zasługi dla ZHP” i „Medali Wdzięczności ZHP” oraz wsparła Przewodniczącego ZHP w wyborze najatrakcyjniejszej oferty na produkcję „Medali Wdzięczności ZHP” (wykonawcą jest p. Wojciech Paszkowiak z Warszawy),
- doprowadziła do uruchomienia strony <https://zhp.pl/kapituła>, na której znalazły się aktualności, skład osobowy Kapituły, terminarz posiedzeń, dokumenty i gawęda hm. Stefana Mirowskiego o harcerskich odznaczeniach,
- postanowiła o kontynuowaniu prowadzenia elektronicznego rejestru nadanych Krzyży „Za Zasługi dla ZHP” (w rejestrze znajdują się obecnie wszystkie krzyże w stopniach złotym i brązowym, a także krzyże srebrne nadane w latach 1989-2022), a także o utworzenia rejestru nadanych „Medali Wdzięczności ZHP”,
- sporządziła listę osób odpowiedzialnych w chorągwiach za funkcjonowanie nagród i wyróżnień,
- stworzyła wykaz wyróżnień honorowych obowiązujących w chorągwiach,
- realizując sugestie środowisk, a także wnioski Przewodniczącego ZHP oraz Naczelniczki ZHP i członków GK ZHP, dostrzegając konieczność zmian w obowiązującej uchwale RN

ZHP ws. wyróżnień i nagród w ZHP opracowała i w październiku 2020 r. przedłożyła Radzie Naczelnej ZHP projekt uchwały ws. wyróżnień honorowych w ZHP,

- prowadziła konsultacje z chorągwiami wprowadzającymi własne wyróżnienia honorowe,
- prowadziła negocjacje z inspektorem ochrony danych osobowych GK ZHP dot. danych zawartych we wnioskach o wyróżnienia.

Wnioski

Konieczne jest kontynuowanie działań zapoczątkowanych i realizowanych przez Kapitułę w kadencji 2017-2022, w szczególności prac nad uchwałą ws. wyróżnień honorowych w ZHP, prowadzenia i systematycznego uzupełniania rejestrów odznaczonych i spotkań z kadrami chorągwi (w szczególności instruktorami biur i osobami odpowiedzialnymi za pracę z kadrami).

Kapituła wyraża przekonanie o konieczności organizowania cyklicznych (np. raz w roku) spotkań z osobami odpowiedzialnymi w chorągwiach za funkcjonowanie nagród i wyróżnień w ZHP. Stan epidemiczny uniemożliwił organizację spotkania planowanego w latach 2020-2022. Wśród celów tych spotkań znalazłoby się m.in.:

- wymiana doświadczeń i dobrych praktyk środowisk harcerskich z całej Polski w przedmiotowym zakresie,
- bieżący monitoring funkcjonowania systemu wyróżnień honorowych w ZHP,
- wspólne wypracowywanie rozwiązań, które znalazłyby odzwierciedlenie w projektach uchwał RN ZHP lub decyzji Przewodniczącego ZHP dot. wyróżnień w ZHP,
- poradnictwo w zakresie wdrażania odznak i oznak honorowych (tak w kontekście proceduralnym, jak i technologicznym oraz produkcyjnym).

Kapituła wyraża przekonanie, że hufce i chorągwie powinny ustanowić własne wyróżnienia honorowe (system wyróżnień), które byłyby przyznawane, zanim komendant chorągwi wystąpi o nadanie Krzyża „Za Zasługi dla ZHP”. Tym samym wyróżnienia hufcowe i chorągwiane stałyby się elementem ogólnozwiązkowego systemu wyróżnień w ZHP.

Kapituła stoi ponadto na stanowisku, że w każdej chorągwi powinna funkcjonować kapituła (zespół) ds. odznak i odznaczeń. Winien to być zespół instruktorski złożony z przedstawicieli środowisk chorągwi, który stanowiłby wsparcie dla komendantów chorągwi.

Podziękowania

Kapituła pragnie podziękować komendom chorągwi i komendom hufców za efektywną współpracę w mijającej kadencji, a wszystkim wnioskodawcom – za terminowe składanie i rzetelne sporządzanie wniosków o wyróżnienia nadawane przez Przewodniczącego ZHP. Kapituła dostrzega i docenia znaczącą jakościową zmianę, jaka w tym kontekście dokonała się w okresie mijającej kadencji. Ponadto, dzięki zwróceniu uwagi na wyszczególnianie poniesionych zasług i dokonań zamieszczanych w uzasadnieniach nadsyłanych wniosków, w sposób rzeczowy, czytelny i przekrojowy prezentowano sylwetki kandydatów do wyróżnień. Żywimy nadzieję, że w kolejnych kadencjach ta dobra praktyka będzie kontynuowana.

Nade wszystko Kapituła pragnie skierować słowa podziękowania do instruktorek piastujących funkcję sekretarza RN ZHP – phm. Patrycji Kabali i hm. Marty Zapolskiej za ogromne wsparcie i nieocenioną pomoc w pracy Kapituły.